

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 м.

Телеф. Редації: 29-41.
" Друкарні: 29-28.
—
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
—
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Львів, 15. травня 1928.

Великий шум 1848 року є відгомном того кріпакового пошуму, який на склоні XVIII ст. буровієм провадив над революційною Францією, гомоном прав людини і громадянина наповнюючи цілу Європу. Французька революція виписала на своїх розгорнутих прапорах девізи: волю, рівності і братерства, обносячи їх по цілій західній і середній Європі. Проти революційної Франції об'єдналися всі сили насильників, оголоджуючи народи від "страшної пощести". А на їх чолі реготав чияй диктатор кн. Меттерніх. Довго йшла боротьба, довго політичні "сміятарі" охоронювали "здоровий організм патріархальних", себ-то політично обезправнених, економічно поневолених, культурно затурканих час. А всетаки пів століття пізніше революція високими бурунами покотилася по цілій Європі, зупиняючись на тодішньому російському кордоні. Загальне вимогання усунути державний абсолютизм, а народи зробити ковальми власної долі, пробудження національної ідеї та боротьба поневолених націй, щоб більший або менший мірі здійснити своє політичне об'єднання та правдо-державні аспіранції — ось зміст 1848 року.

Він того моменту починається конституційна ера в Австрії, яка — не зважаючи на свої залони і супротив — дала і нам змогу знайтися в холі народів і борнї на своїй і своїй непередвїднїй амаганнї

«Будуться тям сонцем (конституцією — Ред.) освічені народи ласені і сусідні, піаносится перед очима нашім на землі нашіх народність польська, і о добрі і о свободах своїх скоро і живо промишляють вичаца, — а миж. Братя! сини так великої рускої народности, малюються самі одні на

Душанбе, 1990. 100 с.

дара на своїй землі. І та боротьба не пішла намарне. Бо хоч наші во-
роги робили все можливе, щоб здо-
лати нас і в „конституційній ері”
то 70 літ пізніше великий шум 1848
року відбився ще більшим шумом
1918 року і то не лише в Галичині,
але на всій Землі Українській. Нині
ми знову найшлися під колесами
історії, знову побідна реакція охо-
дить тріумф над великим народом,
як це було й після 1848 року. Але
1918 рік, рік великої революції на
Сході ще в більшій мірі збудив у-
країнські маси. Над Дніпром україн-
ське селянство у висаді революції
здобуло всю землю, а не лише ча-
стину, як було в Галичині в 1848 р.
після знесення панщини. А земля —
це найтвердіший ґрунт і найпевніша
основа нової боротьби за повне
право нації.

00000000000000000000000000000000

Банк Краєвого Господарства виповів кредити всім українським уста-
новам.

Політика польських урядів з часів потраплення Варшавського повстання в відношенні до українського народу щодо своєї кінцевості не змінилася від політики попередніх урядів, але зате в своїх основних тенденціях поглибилася і поширилася. Ті тенденції загальноно відомі: систематично й конспікувативно підірвати основи самої екзистенції українського народу. Кольонізація українських земель польськими колоністами й осадниками, денационалізація українського населення при допомозі насаджування польського шкільництва і польського учительства та при допомозі перетягування сільського, а передовсім міського залежного українського елементу за латвійський оренд

Кожна до того додати ще й еміграційні труднощі — картина невідрадного положення українського народу в Польщі стане повною. Що все це має продуманий план і що роблене воно доцільно доказують вискази теперішніх польських міністрів. Міністр освіти Добрушкий заявив недавніж, що утративістична (тоб-то польська) школа на українських землях є потрібна і єдино доцільна. Проте мін. Добрушський підкреслив попри те ще й нібито мішаний національний характер української території. Але з тим то і діло.

повідомлення подіставали наші установи в п'ятицифру. Ми не беремося аналізувати його змісту та формальних мотивів виповідження та й не думаємо нині довше сплятися над тим черговим сутополітичним ачинком польських чинників. Ми тільки реєструємо сам факт і зазначаємо, що українські економічні господарські й кооперативні установи мали все і нині мають найбільше право користати з кредитів якраз Банку Краєвого Господарства тому, що цей банк повстан з б. Краєвого Банку Галичини. Все майже галицького Краєвого Банку, що становило і становить виключну власність і керівництво галицького населення, з подавляючої більшості українського, дало в основу Банку Краєвого Господарства і стало обслуговувати економічні потреби польського населення цілої Польщі з якимразним і недвозначним нехтуванням потреб українського галицького населення. Отже з кредитів і майна Банку Краєвого Господарства має право вповні користати українське населення через свої економічні установи не тільки тому, що виконує свої горожанські обов'язки супроти Польщі (на основі цього мають наші установи право до кредитів в усіх польських державних і півдержавних банках), але передовсім тому, що цей банк повстан з керівництва українського галицького населення.

Ми не беремось тепер писати про те, яке має бути становище наших економічних центрів до цього факту виникнення кредитів, бо не важливо відтермінувати подія. Знаємо, що всі вони цією справою тепер живо займаються та підготують щодо неї поважні рішення й акцію, про яку своєчасно напевно повідомить український загаль. На який випадок зазначимо, що тут отрібно поєднати боротьбу в ширших розмірах, боротьбу систематичну й планову, боротьбу на далеку мету. Ми певні, що ця справа виникне відповідно при найбільш вигідній нагоді й наша парламентарна репрезентація не тільки в польському сеймі, але й поза ним, на широкій міжнародній арені. В зв'язку з цим міжнародні політики в останній момент виникнення кредитів повинні встановити не тільки

вгаданним Банком але й Почтовою Касою Оплатності („Дієстрої“) творить не те чергове кімнє, а просто підлий комплекс кімнє, що мають скріпити сам ланцюх і тим самим сильніше стиснути і зломити наші еманіпційні змагання.

3 процесу Білоруської Громади.

Польська національна політика в освітній сфері. Стан. Тугута.

Обман мисля не дозволяє нам, не маючи реферувати на сторінках „Літ.“ цього сенсативного процесу, що від двох місяців ведеться у Вильні при значимій зацікавленості публіки. А там же мало місце різкій білий й чорній сенсативі, а яких до найбільших слід зазначити візантійського засудження прем'єра Станіслава Тугута, покінченого обороною на обставину, яка була ідеологією Білоруської Громади і їх провідників, у першу чергу головного обличчя-тевого, б. посла Тарашкевича.

Стан. Тугут сказав як свідок у цьому процесі отже:

„Тарашкевича я пізнав у 1923 р., в часі виборів до вільнянського сейму. Тоді я перемовинав з представниками Білорусі (Духовенством, Тарашкевичем, Смолицем) і мав враження, що вони раділи з того, що Польща здобула незалежність Білорусі; провідники були переконані, що вони зможуть національно й культурно працювати без перешкод в рамках польської держави. Пізніше я отримав з Тарашкевичем у сеймі, де його промову після експозиції ген. Сікорського звернула була на себе загальну увагу. Тоді він заявив, що як представник білоруського народу з польським сеймом не зрікається змагань до національного єдинства і незалежності, але це не перешкоджає йому бути лояльним громадянином Польщі. Одного разу пос. Гомбінський запитав, що заступники білорусів, якщо вони посідають, не повинні брати участі в державних актах; на це Тарашкевич відповів, що всі розбіжності в сеймі справи мають характер державних актів і що він як білорусин має святій обов'язок брати в них участь.

У період правління Вітоха-Гомбінського (Хіло-Піст) звернувся Тарашкевич до мене з проханням інтервенувати в справі внесення чотирьох учительських

поклад у білоруській гімназії і постійних конфіскацій білоруської преси. Моя інтервенція в цих справах не мала ніякого успіху — і тут треба шукати початку орієнтації посла Тарашкевича.

Небезпечно пригадує мені мій утворити уряд. Я відразу дозволу конференції в Тарашкевичем, який при тій нагоді поставив до уваги заспокоєння білоруських виносів на культурному, соціально-економічному і політичному полі значно більші домагання, як у 1922 р. Одним з його домагань було заснування білоруського банку у Вильні. Я все таки мав враження, що Тарашкевич був на порозумінні з польською демократією.

Урядово мав я ще до діла з Тарашкевичем в часі опрацювання виносів законів. Тоді він признавав що відносини поправляються, але не вірив, що законні закони принесуть якусьбу аміну. В рр. 1924-25 було вже в білоруській народі загальне обурення з приводу різких потягів польської внутрішньої політики.

Щодо Тарашкевича, то це ідеаліст, якого я бачив бачити на засіданні вишнього уряду або професора університету у Вильні. Але й до того не допустимо.

Щом до лінгвістичних законів, то їх аж надто часто ломано. Коли за часів німецької окупації було вже понад 200 білоруських шкіл, то в 1925 р. лишилося їх лише ок. 20. Учителів білорусам відмовлено масово кваліфікації. Провідні, отворно курен білоруської мови для учителів, але у Кракові (б). І я знаю, що ні один учасник тих краківських з'їздів не був учителем у білоруській школі.

Як бувший віцепрем'єр і на основі моїх розмов з міністрами можу ствердити тільки одне, а саме, що в Польщі переважає пліново і свідоме акцію знищення білоруського шкільництва. Тому не можна дивуватися, що білоруський в'їзд у сейм, який ішов з початку з польською демократією, зменшувався чимраз більше і який размазаний напрям у цьому напрямі верх. Адже ні одного з білоруських домагань не виконано, хоч обіцянок білоруським дітям не жалувано навіть з урядової сторони.

Обвинувачення пос. Тарашкевича і його в'їзду в тому, що вони хитро змагалися до перевороту в Польщі і в тому напрямі вела пропаганду, не має ніякого оснєв

3 українського Закарпаття.

В 125-ліття уродин Духовича.

По всіх містах і більших селах Закарпаття святкують тепер торжественно 125-ліття з дня народження видатного українського письменника Олександра Духовича. З приводу того ювілею закарпатські пресові органи приносили цілу пляму статей і фейлетонів, присвячених літературній діяльності Духовича.

Преса Закарпаття.

Під цю пору виходить на Закарпатті 50 пресових органів, себто мало що менше, як на цілій Радянській Україні. З того ж дві щоденні газети, дві виходять тричі на тиждень, 6 двічі на місяць, 18 раз на місяць. По мові є 12 українських (двічі в українських газет уживають ще т. а. в етимологічного правописку), 10 мадярсько-руських, що друкуються в більшості страшною тарабашкою, 22 мадярських, 5 жидівських, 4 чеських і 6 мішаних (чесько-руських, русько-мадярських або русько-чесько-мадярських). У Ужгороді появляються 33 газети, в Мукачеві 15, в Берегові 5, в Сябуні 3, в Пряшіві 1, в Росанівці 1, в Іршаві 1. В часах приналежності Закарпаття до Мадярщини виходило там 14 мадярських і 2 українські газети.

3 діяльності спортивного клубу „Русь“.

Ми вже агадували про те, що чоловіча збірна спортова дружина з Ужгороду „Русь“ розвивається дуже гарно і набирав чимраз більше значіння в спортовому русі Закарпаття. Тепер „Русь“ отворив 4 власні тенніскові топи коло міського саду, щоб серед своїх членів плавати не тільки гру в копаного м'яга і легку атлетику, але й гру в теніс. Чи не подумала б лівська „Україна“ про те, щоб отгадувати йому до Львова (коли не тепер, то по фєріях) симпатичну одипаєтку „Русь“? А може лашем амбигунам адалася аніхати на змагання до Ужгороду?

3 Комітету Допомоги Українським Збігцям

Зі зацікавлення з ужгородської „Свободи“ довідуємося, що для 8 квітня ц. р. відбувся в Ужгороді загальні збори Комітету Допомоги Українським Збігцям, на які вибрало таку управу: д-р Іван Рихло, лікар в Ужгороді, голова; д-р Володимир Бирчак, проф. гіст., асист. го-

лова; Спиридон Червоненко, письменник, асист. голова; д-р Роман Стахура, адвокат, лікар; Юрій Кошарний, режисер; Михайло Біланченко, секретар, член управу: д-р Мих. Новиківський, Аверій Гайдай, Іван Дичак, Мих. Никорак; Леонід Бачинський, Павло Гомбінський, Олександр Мороз — заступники членів управу; Контроща Кошарний; Андрій Алісевич, Літературний Кудачинський, Августин Пятаков.

3 парламентарної арени.

(Власні телефонограми з 14. травня 1928)

БЮДЖЕТОВА КОВІСІЯ

(а) Сьогодні раліла бюдж. комісія цілий день над бюджетом між-ства військових справ. Перший з промовців застав голос пос. Тромчичський (опд.). З початку своєї промови заявив, що бюджет між-ства військових справ є справою цілої держави, однак в дальшому своєї промови гостро звинувачував правління головно за те, що не виступило з переліком старшин, через що частіше з'являлися конспірація в армії далі проловуватися. Домагався різном висловлення в справі слідства проти тих старшин, які напали давніше на пос. Звєжковського та в справі ген. Загурського. Дебати в бюдж. комісії над бюджетом між-ства військових справ не покінчено. Бюджетова комісія адалася продовжувати свої праці ще до кінця цього тижня. Правдоподібно в п'ятницю і суботу відбудеться третє читання бюджету. Зрозуміло, що 1000 внесків, що займе найменше тридцять годин часу, так що покінчення нарад комісії і відіслання пролімнарів на пленум сейму не можна сподіватися перед поведінкою наближеного тижня. Правдоподібно сейм позатрішньому засіданні як за розісланий до дому. Застря приступить бюджетова комісія до розгляду бюджету між-ства фінансів.

ПРОГРАМА ЗАВТРИШНЬОГО ЗАСІДАННЯ СЕЙМУ.

(а) Завтрішнє планарне засідання сейму адалася такими справами: 1) вічитання проекту законів, 2) віт конституційної комісії в справі вибору членів до Державного Трибуналу, 3) віт комісії військових справ в справі вибору членів до комісії Контролі, 4) віт правлячої комісії в справі над внеском ППО в справі відпущення до евакуації проти комунальних осейм. 5) Віт регуляційної

СВЕНЦЬКИЙ.

Розквіт культурно-національного життя Східної Білоруси.

(Продовження).

Типи життя в письменстві.

Отже національне питання розглядає і нова білоруська література від найстаріших її представників до наймолодших. І кожний раз виводить вона перед очі читача інший тип, що з іншого боку показує нестійкість саме такого, а не іншого становлення до національного життя.

В історії російської літератури вже давно говориться про передчасну смерть творчого духа Гоголя — якраз завдяки його національній роздвоєності. Він з роду українець, що свою Україну гарячо любив, відчужився від неї для широкого поля руської літератури, відбився від роду і простих земляків для шумного і вибагливого панства столиць, що висисали з нього мозок, що часно забравли в нього радість життя — силу і волю творчу. Хоч причина такого ачасного замирення, а навіть взагалі якогось укладу життя є в самому організмі людини, то всеж таки дуже цікаво пізнати навіть по літературним творам зв'язок між національною роздвоєністю людини та її рівнодушністю до життя.

Ось воляти хочби оповідання Хурська „Адам Залес“. Селянський син виховався у дядька офіцера в столиці; з природи талановитий, але без ясної мети в житті, без віри в успіх праці одиниці для збірності, без іскри любови, дуже фізична сила — тиньється без праці непотрібною тінню між живими людьми.

„Непугливі чалавек“, оповідання Міхася Чарота — перелек історію людини, що пішла за

голим інстинктом наруги над людьми, за праді-дською звичкою вважати людей маловартною худобиною... замість зятися своїми могутими силами із загальним рухом відродження народу. Зарецькі вивіз у повісті „Давас душі“ молодого білоруса студента-прапорщика Абдаіраловича, що в часі революції довго самоозначується і зпроваді підходить до однієї можливої розв'язки національного питання — рішенням соціально-економічного укладу життя селянства. Але найякішу картину такого національного шкідника, що на все поглядає звисока, з кпинями, розділяючим критиканством погірдилої намішки, що в самолюбванні своїм „панством“ писарини чи пак ачителя не може знизитися до народньої гущі. Це герой в оповіданні Цішки Гартного „Трескі на хвалях“ — Сідор Браварка...

Так, ті білоруси, що не знали в чому їх життєве завдання, що не змігали трапити на шлях якому йдуть маси, всі вони опинилися ворогами народу, його справжніми шкідниками, хоч і служили йому. Типом такого шкідника можна вважати Яроцького — героя повісті Міхася Зарецького „Голы зявер“. Іх більше введено у пореволюційній літературі, але цей може бути зразковим типом, що дійсно ніколи нічим не наситить свої похитливості. Вони скрізь докруги иньшуть усе, для них: немає нічого святого, іспорочного, негарного. Вони нічим не аявляються у заспокоєнні своїх забаганок і дійсно скрізь убивають всяке життя, миволікуючи на світ денний уся його погань, уся пилу соромичнину пробудженої похитливості, що вела і вестиме безмежні ради молодого жагучого тіла у гнійні безодні розпущення, а слабобільних у ряди обманців і злочинців.

Рідним братом його є Сцяпан, герой оповідання Міхася Чарота „Саматканая сьвітка“, що — стилізуючи свого селянського походження, але розуміє роль відповідального робітника, на-

дуживаючи її тільки для себе, та доходячи до роатрати публічного гроша.

Космічні проблеми в літературі.

Все це давним давно відомо, але ніколи не було воно так живо розіbrane в зв'язку з відродженням нації, як у білоруському письменстві десятиліття великої революції. І справді, коли добре вздуматися в суть відношення одиниці до збірності, то ми легко зрозуміємо закон залежності одиниці в дану хвилину від життя збірності взагалі і майбутнього життя збірності від цієї одиниці. Одиниці без збірності і збірності без одиниці нема. Тимто за всяку одиницю відповідальна збірність, та несе за неї на своїх головах благодати благословення та нещасть прокляття; але й за всі учинки свої відповідає одиниця перед збірнотою — життям своїм і суворим судом будучини. Правда, тут виходить на яву вся умовність людських взаємин і людського суду. Що добре, а що але? В чому правда, а в чому брехня? Як належить жити?

Для приклоники старого безумовно лисим і страшим є різке поступовання революції з ними усіми. Різати, збивати, нищити — дійсно але. Але давніше за царів і в ім'я їх справедливості різали, збивали і нищили не менше. Коли ж хто зможе заперестати різати? Тоді і той, що зрозуміє безцінність вирізувати широкий осередок смертельного рака, без змоги усунути на все з організму його корінь. Тому добре для одиниці може бути тільки те, що є безумовно добре для збірності — хочби вона цього й не відчувала, що воно буде добрим все. А це є воля життя, воля всебічна і повна, якої ніхто ніколи не ливався, якої однаково всі прагнуть, яку належить навіть цінною власного життя здобувати. Це є творче життя, що може бути тільки в збірності і для збірності, яке кожний справжній творець без жалю віддає за прекрасне майбутнє усього людства.

(Продовження буде)

вже летуна телеграфічно, що його майно, фабрика, правління та робітники і він сам є до його послуг. Форд особисто об'їжджує в Либідь і Либідь підтримує літак, на якому він має перелітати в Америку в Нью-Йорк через Либідь, Гренландію, Ісландію та Ірландію.

— Автомобільний кондуктор. У ньому кондукторів завжди багато, виявляючи їм. В. Яценко, (повернувшись практично з Америки, бо мати кондуктора, є це автомат, що видає квитки пасажирам не лише білет, але й решту з грошей. Близькість, що експлуатує кондукторів, змусила літ дала на противі трьох літ значну матеріальну допомогу Яценкові, щоб він міг доїхати свій винахід.

Опера-Концерт. У вікторію для 15-го ч. м. виконують у салі Польської Муз. Т-ва на зразок музичних країн (Відень, Берлін і ін.) оперу „Аїда“ першорядні вокальні сили у формі концерту.

— Конкурс мужької краси. Англійська преса торкнулася питання, чи не слід би для доповнення міжнародного конкурсу жіночої краси в Америці, зорганізувати такий-же конкурс для чоловіків. Це питання не тільки чисто естетичне, але й практичне. Ануж кілька найкращих музикантів, воєністів, найде кілька багатих жінок, що жуть даремно на мужа в краї, де й так більше жінок. У відповідь на це один часовник пригадає вислів такого конкурсу зперед кількох літ: конкурс на „найкращий риси мужької обличчя“. Прийшли на нього всякого роду музиканти — високі, малі, худощаві, товсті, бородаті, голі, лисі та кучеряві. Перед журі склалися і найкращіші діти ставали вони екзотичні завсого, криж яку екзотичність лише голова кандидата. Першу нагороду дістав один лондонський громадянин. Згодом він в салі конкурсу висловлює оголошення: „Може, гарна, дуже багата жінка готова вийти заміж за переможця з конкурсу“. Але в останній мент вона відказалась від свого слова. „Найкращий чоловік“ був маленьким чоловіком із французьким поганим.

— Фантом і муха. Муссоліні оголосив секрет, який наказує всім державним урядовцям боротись усіма засобами з мухами. Урядовці, що не послухають декрету, будуть карені.

— Утін і червоник. Московський поет Діосиф Утін, вернувшись із Парижа в Москву хітився своїми враженнями із москвичами. Писав він про весту Айфла, підземельну машини, кіберети, пресу, Версаї і інші дива сучасного Вавилону, але з усього цього ось-що найбільше аніжувало чудного поета: „У готелі вночі сказав мені, щоби я поставив за двері червоник. Вражів я відчинив двері і побачив, що червоник стоїть на цьому ж місці, але прегарно вичищений. А в нас, положивши червоник під подушку, і не завжди найдемо їх уранці“. Висновок: „Згодність, яке є явище нашого середовища, в європейській житті майже ніколи не буває“. Бо щодо цього іншого Утін непомітно пересміявся, що Європа — згинала.

— Юнак IV-го гімназії у Львові святкуватимуть усі 11 учнів 23-го і 24-го червня, з нагоди 11 50-ліття. Гімназія видасть пам'ятку книгу з цієї нагоди. Зголошення учасників до дирекції гімназії вул. Нікорича 2.

— Визд канадського єпископа зі священиками-місіонерами, сподіваються около 15. червня п. р. Всі потрібні дозволення канадських і церковних властей полегджені. Рефакторії мають до того часу вистаритися о правильну відпустку від свого Високопреос. Ординаріату і о паспорт. Близьких інформацій щодо візду надати бюро „Канадський Паспін“, Львів, Городецька 93. Дефінітивний день візду оголошиться в часовисках. 2194 1-2

— Вистава в 1948 р. в Національному Музеї буде віділана до публічного збуту з різними знесеними пам'ятками з переліку 16 травня о годинах 16-18. Управ. Національного Музею запрошує всіх громадян відкупати численну приналежність 30-ліття цієї великої історичної події. 1-1

Театри.

Міський великий театр:
15-го ч. 7-30 веч. „Фавст“, виступ Ді-
аура.

16-го ч. 7-30 веч. „Тартюф“ Мольєра.

Міський „Театр Новин“.

15-го ч. 8. веч. „Леді Шін“.

16-го ч. 8. веч. „Козаків в ян“, пре-
мієра.

КІНА.

„Авель“: Бірка котанин.
„Лев“: Невідаючи князя Бориса.
„Палак“: Червоночів біс.
„Факторія“: „Обоюман“.
„Байка“: „Лобі мене, а світ буде мій“.

М. Голинський в „Тосці“ і „Аїді“.

Після кількомісячної відсутності звинувачення до Львова знов знаменитий наш співак Михайло Голинський. Дирекція міського театру скористалась з його побуту у Львові і запросила його на два виступи. З приємністю мав ми нагоду перекона-
тися, що наш співак є справді любимо-
цем львівської публіки — чого доказом
були битком набиті зали (з більшістю у-
країнцями), кожні квіткі і оплески.

Але ще з більшою приємністю треба під-
черкнути факт, що голос артиста від о-
станніх його виступів ще більше розвинув-
ся і навіть зі сценічного боку Голинський
зробив поступки за час свого побуту в
Харкові. Але всетаки Голинський-артист
ще не дорівнює Голинському-співакові —
і тому на цю сторінку свої мистецької
праці слід йому звернути особливу увагу.
Маючи на увазі велику енергію нашого
співача можна певно надіятися, що при
допомозі систематичної праці Голинський
артист дорівняє скоро Голинському-спі-
вакові. Тут приходиться писати тільки
похвальні слова: Голинський як Казар-
досі в „Тосці“ і як Радамес в „Аїді“ дав
докази не тільки великого, блискучого
голосу, але й доброї школи. Мається вра-
хування, що після переспавання трьох-годин-
ної опери, він без ніякого зусилля міг би
і заспівати ще раз „да capo“... з такою
легкістю співає він великі арії і трудні
автомобілі високої теситури. Вважали лише
Голинському вдаються сцени сильні, в
котрих повністю може розвинути свій го-
лос — прим. дует з Айдою (над Ніагою) або
третій акт в „Тосці“ — як місяць ліричного
характеру, які вимагають виробленого,
міжкого плена (прим. послідна сцена „Аї-
ди“).

Щодо самих вистав, то „Тоска“ була
безперечно кращою від „Аїди“ — завдяки
п. Цивільській (яка співає титулову партію),
артистці високої культури з дуже
милу — хоча не надто великим — голо-
сом. В „Аїді“ різниця якась загальна рит-
мічна анемія, в оркестрі часто прискорені
темпа (фінал другого акту!) та динамічна
монотонність. П. Пятівана як „Аїда“ мала
добрі моменти, однак заводила в усіх міс-
цях, які вимагають не тільки голосу, але
і штуки ним орудувати (фінал першої
картини і початок п'ятої).

П. Грен-Сказова для як Амнеріс добру
сценічну постать, однак голосово лишав
багато до бажання. І низький тон (хоча
вона співає іх відкритим „блнм“ звуком),
свідчать про гарний колір голосу, а тепер
вже зрівняний.

Однак правдивою „темною плямою“ о-
бов вистав був представник баритонових
партій Скарпія і Амонафа п. Кругловський.
Як відомо, і друга дія „Тоски“ і четверта
відіслана „Аїди“ не — кажучи театральним
жаргоном — акти Скарпія згл. Амонафа,
який є в них центральною фігурою, як з
боку акції, так і своєї голосової партії.
П. Кругловський не стоїть на висоті тої
завдані — тим більше коли, як тим разом,
партнерами мав такі сили як Цивільську
і Голинського.

Ще одно мале зауваження: чи в місь-
кому театрі нема нікого, хто вікні запримі-
тив би, що в corps de ballet досі тан-
цюють „балеринки“, які танцювали там
мабуть ще за часів дирекції бл. п. Павлі-
ковського — а в хорі ще все видно хорі-
стів і хористок, які не тільки своїм голо-
сом, але й появою нагадують театр, коли
він ще містився в будинку Скарба?!

Мельоман.

Скоро наша львівська громада матиме
загоду почути співа Голинського, найпопу-
лярнішого тепер на всій українській землі
співача, на українському концерті Т-ва
Українських письменників і журналістів
ім. Ів. Франка у Львові.

*****

Пам'ятайте, що всілякі збірники на нагроб-
ники на могилі І. Франка треба посилати
до Центрбанку, Львів, Ринок ч. 10.
І пов. на щадничу книжечку ч. 7818.

*****

3 театру.

Міський Великий Театр: „Тартюф“
Мольєра.

Сучасний глядач у театрі та кіно най-
більше тужить за комедіями. А тужить
тим більше, що вони багаті різними, різ-
ними трагедіями, драми або попросту: несе-
лесті. Коли жартівники звертаються до
комедій аж до класичної то є на це
одне пояснення: сучасні чужинні коме-
дії нездатні апропріувати. Гумор, більше ніж
усі трагічні переживання, якийши і
сповідаючи національно-культурні се-
редовища. Чужинний дотеп і сатиру
важко як сід зрозуміти без розуміння
їх ґрунту.

ВІД 15-ГО ТРАВНЯ В КАВАРНІ І РЕСТАВРАЦІ

„БЕЛЬМОНТ“ (в кавенні Косцюшка 1)

= K-A-B-A-R-E-T =

НОВА ПРОГРАМА: ПОЛЯ ЯНКОВСЬКА субретки, РЕЛІВІН
співачка. ДВЕТ: СІКОРСЬКИЙ найменший гуморист ГУГО БРАУН
як рівноміла дружина ілюзій. Шин нормальні. Що невід і сита „Fais-o-Cloc“.

„Тартюф“ Мольєра належить до тих
досі безсмертних комедій, які після 260
років не зійшли із європейського репер-
туару. Його гумор не є своєрідно фран-
цузьким, дарма, що типи зведені Мольє-
ром мають усі риси свого середовища
та доби і що завжди їх передогають в
костюми ішої національності та ішої
доби. Подит старосвітчини є великою
принадою таких пєс. Завдяки „Тартюфу“,
ситуаційне мережево та розв'язка неімо-
вірної проєкти, як у більшості Мольєра-
ських пєс і мало оригінальні. Це свідо-
ство негтування ситуаційного інтригою,
йшло у Мольєра в парі із мистецтвом
малювати типи і гостру суспільну са-
тиру.

Люди, що не мають зрозуміння для
класичного театру на мистецтві сценіч-
них дошак, попадають на „Тартюфа“
по непорозумінню, може й не знаючи, що
це теж класична пєса. Ті, що йдуть на
таку пєсу, хоча би з цікавістю для одно-
одніської сцени: як ІІ заграв такий-то
театр а такий-то авторами? — виба-
чають Мольєра, що він постарівся раз-
ом із ними. Вибачають, доки він у сіді
добути із них бодай один регіт акцій-
старшин преправдливим засобами.

Пєса у режисурі дир. Тініського мала
всі прикмети художньої вистави у стилі
даної доби. Спеціалісти від костюмо-
логії та и нагоду не перевірили. Арти-
сти викликали багато темпераменту у свої
ролі. Тартюф п. Радіського був „капі-
тальним“ типом, так само як заводи
повний гумору п. Добжанський; усі п'яні,
не менше симпатичні, почували себе в
своїх ролях дуже добре. М. Р.

Зі спортивного життя.

Чарні—Україна 8:1 (5:1).

І знов одна, тим разом сподівана по-
ражка України, хоч не в таких розмі-
рах. На основі ходу гри Україна була
на дві класи вища, що треба собі отве-
рдити сказати. В грі в такий протиполож-
ний Чарні молоді українські друзі,
без відповідної рутини і потрібного ви-
школення, може замішувати тільки не-
великою амбіцією, посматують і запалом.
Кожний з них приймає нема (як ось ним
разом) — судина поразка неминуча. В
Україні не вдовольнятим разом ніщо, з
нижкою може Терлецького, що на сво-
боду місці май провинується вперед. На
жаль, інші члени нападку себе зовсім не
розуміли і не вчилися й на дік орієнта-
ційного зписку перед ворожими воротами.
Найгірше грали шим разом поїмч,
що не тільки не зміг держати своїх
протиположників, але й не зміг як сід
установити. Не допсала також оборона,
зокрема Релера (по пропустив два голи,
легко до злозлення). Користь з цих ам-
гань одна: наша дружина дістала добру
лецію і принаймні знає, як багаті
мусить вона не вчитися, аби дорівняти
першим львівським дружинам. Суддя був
завсім справедливий і тому треба на-
являтивати штубабу і некудурний ви-
гук деяких наших людей проти нього
(навіть з трибуни). Виділа ок. 700.

✠ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Анна Дреліхова жєна о. Василія
Дреліха пароха Новосілок Ліск. упоко-
лася в Бозі по короткій тяжкій недугі
заосмотрена с.м. Тайнами дня 13 ч. м.
Муж і діти. 2203 1-1

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського
Театру дир. В. Карабинева:
Доліла:
14. V. Вигрест.
15. V. Гейша.
16. V. Лєнь і ніч.
17. V. Віл.

До Театру запроваджено дотеперішнього
дирігента Театру під дир. Стадника,
п. Циска. До хору приймється добрий
сопран і тенорів. Зголошення приймай
Дирекція. 2143 8-7

25-літній зїзд товаришів, що ходили
до 8. кл. в р. 1901 в українській гімназ.
в Перемислі відбудеться 3. липня 1928.
Зголошення і бажання сідати на адресу:
Т. Гоза, Перемисль, вул. Баштова 34. 2-3
Відчит Д-ра Парфанович Софії „Про
раціональну відіду“ в рамках „Союзу
Українової відіду“ в ітинний 18-го
травня в год. 6-й пош. в салі „Бесіда“
Рувовського 22. 2198 1-2

Старшина Кружка „Рідної Школи“
в Рогатині відкриває в дїем 21. травня
(понедїлок) підготовчий курс
до гімназії, який буде тривати аж
до дня вступного іспиту до гімназії т.
є. до 25. червня, отже 3 і пів тижня.
Наука на курсі безплатна. Курсанти
можуть одержати приписання та хору
у місцевій гімназійній Бурсі за оплатою
30 пол. за пєс час. Зголошуватися мо-
жна кожного дня в урядових годинах у
канцелярії Дирекції української гімназії
в Рогатині. 2183 2-1

Вережанщина. В неділю дня 20. тра-
вня п. р. в 7. год. вечером Концер-
т в честь Тараса Шевченка за-
ходом усіх Українських Товариств в Ве-
режані. — Комітет. 2195 1-1

Загальні Збори фїлії „Союзу Укра-
їнової в Калуші відбудуться в неділю
дня 27. травня 1928 в год. 4-й пош.
в салі „Народнього Дому“ в Калуші. По-
рядок нарад: 1) Відчитання протоколу
з попередніх Загальних Зборів, 2) Звіт
уступаючого відіду, 3) Вибір нового від-
іду, 4) Внески. В годину післямі від-
будуться Збори при кожній сїльноті
члєнів. На зборох виготовляють реферат
дедєгата з Головного Відіду п. І. Па-
влюковська. — За Відіду: Тисовська, пе-
лона, Соханька секретарка. 2196 1-1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ І СРІБНІ ВИ-
РОБИ продає за готівку і на рату
від десятиліт зїд у шїм краю шїсна фі-
рма Іван Зельтенрайх, Львів, пл. Марі-
євська 5. Купують брїянти, золоті срібні
плату найкращі ціни. 3 84-7

БІЖУТЕРІЮ одержується з павною, яка
дїтишка капелюх у фірмі Е. Геперт.
Львів, Фредри 9. 2173 2-6

ІНСТРУКТОРКИ, що приготували для
шїчки до гімназії перед фєрїями і ви-
лаб на рік другу літнїчку з IV кл.
народної школи, потрібують: Стефанія
Сеньчук в Кудиколі п. Радєхія. 2121 2-2

ПОТІРПІВНІ приватний сотрудник в
парохії Митрополітї дек. Миколішів-
кого. о. Корніло Бачицький, Митро-
політї п. Миколішів. 2224 1-3

НА ПРОДАЖ гадзїдство з 15—20 кор-
тів з будинками в добрім стані та
жївими і мертвими інвентарем. Близькі ін-
формації Доріфєльд ч. 29 п. Ширєв.
2122 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакції не відповідає.

Спеціаліст надат дєтєлів, сорєа і жєлєзєа

Д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.

1035 Пересїтлення Рєнтгенон. 10-24

КОМПЛЕТ перша ЗОЛ. 28.
сорта
6 лєнок, 6 вїлок, 6 пєчєл і 6 казєнок зїв-
чєч з хїмського сїрєа. II-та сорта 25 жєл.
у Б. ГРНІБЕРГД, Сїкєтєвська 4.

Конкурс

на посади кваліфікованих учїтельєв рї-
зань і рисунків в Прип. шїм. гімназії
Українського Інститута для дїтєв
з правом приїжджати в Перемисль зїд
і верєсїя 1928. Платня не в державній
гімназїях. Подання заосмотрєні до 1-го
кваліфікацій і перєбїгом зїтєв зївєтї
до Відіду Українського Інститута для
дїтєв в Перемислі, Татарська 6, до 25-го
травня п. р. 2176 2-3 Управ.

ПОДІЛЬСЬКИЙ СОЮЗ КООПЕРАТИВ
В ТЕРНОПІЛІ

оголошує конкурс на: 1) директора,
управлєтєля організаційного відіду і 2)
управлєтєля організаційного відіду. Від кан-
дїдєв вимагають: зївєа фїзїка оєствє, а пїс кан-
дїдєвєа, зївєа зївєа оєствє, а пїс кан-
дїдєа на директора також долєна прав-
дїна при ПСК на самостїйний ведєнє
організаційного відіду. — Платня не в
ушєвєа. — Подання ушєвєа до ПСК, Терно-
піль до 15. червня п. р. до ПСК, Терно-
піль пїль вул. Мїсєвєнєа ч. 11. 2127 1-1

Надзїрна Рада і Дирекція ПСК.